የውዝፍ መዛግብት ሰበር ችሎት

የሰ/መ/ቁ:242889

ሰኔ 27/2016

ዳኞች:ሱልጣን አባተማም

ሺመክት አሰፋ

ገበየሁ ፈለቀ

አለማየሁ ሹናራ

ዘውዲቱ ታደሰ

አመልካቾች፡-1 ኢብራሂም አው መሃመድ አብድላሂ
2 ኑር መሃመድ ሙሃመድ
3 ፋራህ ኢስማኤል ቢሌ
4 ኒምአን ኤላቤ አይናን
} ጠበቃ አቶ ይግረማቸው ከፈለኝ ቀረቡ

ተጠሪዎች፡-1 አብሽር ፋራህ ዩሱፍ
2 ሃሊሞ ፋራህ ዩሱፍ
3 አሻ ፋራህ ዩሱፍ
} በሌሉበት የታየ

መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጥቷል፡፡

ፍርድ

ማስታወሻ፡ - ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይምለግንዛቤ እንጂ ለፍርድ አፈጻጸምዓለማአ የገለግልም!

ይህ ጉዳይ የተጀመረው በሶማሌ ክልል ፋፈን ዞ/ከ/ፍ/ቤት ሲሆን የአሁን ተጠሪዎች በስር ፍ/ቤት ከሳሽ ሲሆኑ የአሁን አመልካቾች ደግሞ ተከሳሽ በመሆን ተከራክረዋል፡፡የክርክሩ ይዘት በአጭሩ በስር ፍ/ቤት ተጠሪዎች ያቀረቡት ክስ ቀደም ብሎ ከግራ ቀኙ በተውጣጡ ሽማግሌዎች የተወሰነልን 24 ቆጢ መሬት አመልካቾች ሁከትና ጣልቃ ገብነት እየፈጠሩብን ስለሆነ ሁከት እንዲወገድ በማለት የቀረበ ነው፡፡አመልካቾች ለክሱ መቃወሚያና መልስ ያቀረቡ ሲሆን ይዘቱም በአጭሩ የክርክሩ መሬቱ የ70 ሰዎች የጋራ የጎሳ መጠቀሚያ ነው፡፡ተጠሪዎች ክስ የማቅረብ መብት የላቸውም፡፡ይዞታው የጋራ የቤተሰብ ሆኖ የምንጠቀምበት በመሆኑ በፍ/ህ/ቁ፤1140 እና 1141 መሰረት መጠየቅ አይችሉም እንዲሁም ፤ መሬቱ በሽማግሌ የተወሰነው የጋራ ይዞታ ነው በማለት ተከራከሩ፡፡ፍርድ ቤቱም ግራ ቀኙን አከራክሮ ምስክሮች በመስማት፤ ቦታው ላይ ምልከታ በማድረግ አመልካቾች እየፈጸሙ ያሉት የሁከትና የጣልቃ ገብነት ድርጊት እንዲያቆሙ በማለት ወሰነ፡፡በዚህ ውሳኔ አመልካቾች ቅር ተሰኝተው እስከ ክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ድረስ ይግባኝ ያቀረቡ ሲሆን ፍ/ቤቶቹ የስር ፍ/ቤት ውሳኔ አጸኑ፡፡

ይህ ሰበር ችሎትም የሶማሌ ክልል የፋፈን ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት ይህንን ጉዳይ በቀጥታ በመጀመሪያ ደረጃ ዳኝነት ተቀብሎ የማየት ስልጣን ያለው መሆን አለመሆኑን እንዲሁም ይህ የሚታለፍ ከሆነም ከተጠየቀው ዳኝነት አንጻር ጉዳዩ ከሚመለከተው የመሬት አስተዳደር አካል ጭምር በአግባቡ ተጣርቶ ውሳኔ የተሰጠበት መሆን አለመሆኑን ለማጣራት ያስቀርባል ብሎ ለተጠሪዎች ቅሬታእና መጥርያ ቢላክላቸውም መጥርያ ተቀብለው ስላልቀረቡ መልስ የመስጠት መብታቸው ታልፎ ለምርመራ አድሯል፡፡የጉዳዩ አመጣጥ እና የክርክር ይዘት አጠር ባለ መልኩ ከላይ የተመለከተውን ሲመስል ችሎቱም የቀረበውን የሰበር ቅሬታ፤ ለሰበር አቤቱታ መነሻ ከሆነው የስር ፍ/ቤቶች ውሳኔ፤በዚህ ችሎት ከተያዘው ጭብጥና እና ለጉዳዩ አግባብነት ካላቸው ህጎች ጋር በማገናዘብ መዝገቡን መርምሯል፡፡

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት
የውዝፍ መዛግብት ሰበር ችሎት

በመጀመርያ መታየት የሚገባው ይህን ጉዳይ አከራክሮ የመወሰን ስልጣን የክልሉ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ነወይ የሚለው ነው፡፡የሶማሌ ክልል የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 128/2005 አንቀጽ 7(1-4) እና 14(1-4) ባለው በግልጽ እንደተመለከተው በአርብቶ አደሮች መካከል የሚነሱ የይዞታ ክርክሮች መጀመርያ በባህላዊ የግጭት አፈታት ዘዴ እንደሚፈቱ፤በዚህ የአፈታት ስርአት በሽማግሌዎች እርቅና ድርድር ያልተስማማ ለወረዳ ፍርድ ቤት አቤቱታ እንደሚያቀርብና፤በወረዳው ፍርድ ቤት ውሳኔ ያልተስማማ አካል ለከፍተኛ ፍርድ ቤት የይግባኝ ቅሬታ ሊያቀርብ እንደሚችል ነው የተደነገገው፡፡

አካባቢው የአርብቶ አደርና የከፊል አርብቶ አደር እንደመሆኑ በዚሁ ህግ ሊዳኙ እንደሚገባ ግልጽ ነው፡፡ አመልካቾች ቦታው የወልና የጎሳ መሬት እንጂ የተጠሪዎች የግል መሬት አደለም በማለት የሚያቀርቡት ክርክር ይህንኑ የሚያጠናክር ነው፡፡ በመሆኑም ይህ ጉዳይ በመጀመርያ በባህላዊ የግጭት አፈታት ስርአት ታይቶ ፤በእርቅና ድርድሩ ያልተስማማ ወገን ህጉን ጠብቆ ስልጣን ባለው ፍርድ ቤ አቤቱታ የሚያቀርብበት እንጂ በቀጥታ ለክልሉ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ክስ የሚቀርብበት ባለመሆኑ፤ የክልሉ ፍርድ ቤቶች ጉዳዩን ተቀብለው ያስተናገዱበት መንገድ ህግን ያልተከተለና መሰረታዊ የህግ ስተት ያለበት ሆኖ ስላገኘነው ከዚህ የሚከተለውን ውሳኔ ሰጥተናል፡፡

ውሳኔ

- የሶማሌ ክልል ሰበር ችሎት በመ/ቁ 05-1-63/15 በጥር 1/2015 የፈፋን ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤትንና የክልሉን ጠ/ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት ውሳኔዎች በማጽናት የሰጠው ውሳኔ ሁሉም የክልሉ ፍርድ ቤቶች ያለስልጣናቸው ስላዩ በፍ/ስ/ስ/ህ/ቁ 348(1) መሰረት ተሽሯል፡፡
- የዚህን ፍርድቤት ወጪና ኪሳራ ግራ ቀኙ ይቻቻሉ፡፡
- መዝገቡ ተዘግቷል፤ ወደመዝገብ ቤት ይመለስ፡፡

ፍ/ደ   የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ማስታወሻ፡ - ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይምለግንዛቤ እንጂ
ለፍርዮ አሬጸጸምዓለማአ የገ ለግልም!